

KAPITOLY

O DIALOGU

OLGA MÜLLEROVÁ

JANA HOFFMANNOVÁ

PANSOFIA

Ústav pro jazyk český AV ČR

OBSAH

Několik slov úvodem	5
1. Analýza dialogu v kontextu jazykovědy a jiných oborů;	
směry, školy, přístupy, osobnosti	7
Významní předchůdci	7
Analýza dialogu v kontextu komunikačně-pragmatické lingvistiky	8
Konverzační analýza	9
Analýza diskurzu	10
Etnolingvistika, antropolingvistika	11
Výzkum dialogu (a mluvených komunikátů) v české lingvistice	11
2. Dialog a monolog	13
Dialog a monolog v literárních textech	14
Dialog (monolog) a typ kontaktu partnerů	16
Dialogy a monology psané — mluvené, připravené — nepřipravené, umělecké — neumělecké	18
K termínu dialog	20
3. Dialogický text a jeho členění	21
Replika, výpověď	21
Věta?	22
Sekvence; replikové dvojice	23
Přípravná a vložená sekvence	24
Mechanismus střídání partnerů	27
Přesahy a přerušení	28
Střídání mluvčích v jiných typech dialogů	29
Opravy	30
Vyšší jednotky (tematické bloky, fáze aj.)	31
Pauzy	33
Členicí signály	33
4. Tematická výstavba dialogického textu	35
Skladba témat (téma hlavní, vedlejší, dílčí)	35
Tematický soulad a nesoulad	36
Princip kooperace, konverzační maximy	37
Fatická komunikace	38
Tematická výstavba některých typů dialogů	39
Vyprávění	41
Řešení problému	42
Tematické signály	42
Tematické bloky	43
Tematické posloupnosti	43

5. Cíle dialogů a strategie jejich uskutečňování	45
Druhy elementárních komunikačních záměrů	45
Reakce na elementární komunikační záměry	46
Iniciační a reaktivní repliky	47
Střídání iniciativy a reagování	48
Plnění komunikačních úloh v rozhovoru	49
6. Typy dialogů	53
I. Možnosti typologie dialogů podle jejich charakteristických vlastností	
Počet účastníků	53
Řízené a spontánní dialogy	54
Cíl dialogu	55
Bezprostřední a zprostředkovaná komunikace	56
Doprovodná komunikace	57
Soukromé a veřejné dialogy	57
Sociální pozice, sociální role	58
Osobní vlastnosti mluvčích	59
II. Možnosti typologie textů podle situací	59
Mimopracovní rozhovory	60
Rozhovory v pracovním prostředí	60
Rozhovory při nakupování a poskytování služeb	61
Ukázky rozhovorů	62
7. Jazykové prostředky dialogu	72
Syntaktická výstavba	72
Střídání zájmen „já“ a „ty“	74
Opakování slov nebo víceslovných výrazů; synonyma, slova významově blízká	75
Významové odstiňování replik pomocí lexikálních prostředků: částic, spojek, přídatných výrazů a konstrukcí	77
Otázka a odpověď	78
Zdvořilostní prostředky v dialogu	80
Zvukové prostředky	83
8. Kultura dialogu: několik praktických doporučení	84
Seznam literatury	88
Resumé	92

KAPITOLY O DIALOGU

Olga Müllerová

Jana Hoffmannová

Obálku navrhla Barbora Němcová

Vydalo nakladatelství Pansofia v Praze roku 1994

Sazbu a tisk zajišťuje PERSONA

Počet stran 96

První vydání

ISBN 80-85804-29-8